

**AYOLLARDA JINSIY YO'L BILAN YUQADIGAN KASALLIKLARNING
ENG KENG TARQALGAN TURLARI**

Yusupova Nasibaxon Egamberdiyevna

*Xo'jaobod Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi
Akusherlik va ginekologiya fani o'qituvchisi.*

Jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklar (jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklar) - bu bir kishidan boshqasiga jinsiy aloqa orqali yuqadigan kasalliklar. STD uchun javobgar bo'lgan organizmlar bakteriyalar, parazitlar, xamirturush yoki virus bo'lishi mumkin. Hozirgi kunda shifokorlar bugungi kungacha 20 ga yaqin jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklarni bilishadi. Kasalliklar erkaklarga ham, ayollarga ham ta'sir qiladi. Biroq, ba'zida alomatlarning og'irligi ayollar uchun ko'proq bo'lishi mumkin. Agar STD homiladorlik bilan bir xil bo'lsa, bu chaqaloq uchun jiddiy sog'liqqa olib kelishi mumkin.

Odatda antibiotiklar bakteriyalar, xamirturushlar yoki parazitlar keltirib chiqaradigan kasalliklarni davolashning birinchi qatoridir. Ammo, virusli STD uchun davo yo'q. Dori-darmonlar simptomlarni engillashtiradi va ularni nazorat ostida ushlab turishga yordam beradi. Shuningdek, lateks prezervativlaridan to'g'ri foydalanish va jinsiy yo'l bilan yuqadigan jinsiy yo'llarning tarqalish xavfini kamaytirish uchun anal, qin yoki og'iz orqali jinsiy aloqadan saqlanish kerak.

Quyida jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklarning eng keng tarqalgan turlari keltirilgan.

- **Chlamydia**
- **Gonoreya**
- **Genital herpes**
- **OIV / OITS**
- **HPV**
- **Sifilis**
- **Trichomoniasis**

Chlamydia

Ushbu holat Chlamydia trachomatis tomonidan kelib chiqadi. Bu faqat odamlarga ta'sir qiladigan mikroorganizm va genital va ko'z infeksiyasining eng keng

tarqalgan sababi. Agar o'z vaqtida davolanmasa, bu homiladorlik bilan bog'liq jiddiy muammolarga olib kelishi mumkin, masalan, tashqi homiladorlik, shuningdek, onadan chaqaloqqa o'tishi mumkin. Jinsiy aloqada bo'lgan yoshlar, ayniqsa ayollar.

Alomatlar odatda unchalik sezilmaydi va bir kishidan boshqasiga sezilmasdan yuqishi mumkin. Quviq infeksiyasi, qindan ajralish o'zgarishi yoki pastki qorin og'rig'i kabi o'ziga xos bo'lmagan alomatlar bo'lishi mumkin.

Agar davolanmasa, tos suyagi og'rig'i, og'riqli jinsiy aloqa yoki hayzlar orasida qon ketish kabi asoratlar ham bo'lishi mumkin.

Gonoreya

Bu "qarsak" deb ham nomlanadi. Bunga Neisseria gonorrhoeae sabab bo'ladi. Odatda, hech qanday alomat yo'q. Agar biron bir alomat bo'lsa, ular quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Jinsiy olatni yoki qindan oq, sariq, bej yoki yashil rangli oqindi borligi.
- Jinsiy aloqada yoki siyish paytida og'riq yoki noqulaylik
- Odatdagidan ko'ra tez-tez siyish.
- Jinsiy a'zolar atrofida qichishish.
- Tomoq o'grigi, angina.

Agar davolanmasa, u uretraga, prostata beziga yoki moyakka infeksiyani olib kelishi mumkin. Shuningdek, u tos suyagi yallig'lanish kasalligi va bepushtlikni keltirib chiqarishi mumkin. Gonoreya onadan homilaga o'tishi ehtimoli. Shuning uchun homilador ayollarga jinsiy yo'l bilan yuqadigan jinsiy yo'llar bilan tekshirilishi va davolanishi qat'iyon tavsiya etiladi. Erkaklarga nisbatan bu prostata bezi, uretra yoki epididimning yallig'lanishiga olib kelishi mumkin.

Vaziyatni keltirib chiqaradigan bakteriyalar juda yuqumli bo'lib, asosan shilliq qavatiga hujum qiladi. Bakteriyalar qin, jinsiy olat, og'iz, to'g'ri ichak yoki ko'zda omon qolishi mumkin. Boshqa odamga tarqalishi mumkin bo'lgan narsa, xuddi shu odamning boshqa tana qismlariga ham osonlikcha tarqalishi mumkin. Ko'zga tasodifiy surtish infeksiyani boshqa qismlarga olib kelishi mumkin.

Genital Herpes

Bunga herpes simplex virusi (HSV) sabab bo'ladi. Bu teriga, bachadon bo'yni, genital hududga va tananing boshqa qismlariga ta'sir qiladi. Ushbu virusning ikki turi mavjud -

- HSV-1, shuningdek, herpes turi 1 deb nomlanadi
- HSV-2, shuningdek, herpes turi 2 deb nomlanadi

Bu, shuningdek, to'g'ridan-to'g'ri aloqada bo'lgan odamdan boshqasiga osonlikcha yuqadigan holat. Yuqumli kasallikning eng keng tarqalgan usuli - bu 2-turdagi HSC uchun vaginal, og'iz va anal. 1-turdagi HSV somonlar, idishlar va sirtlarni birgalikda ishlatish orqali ham yuqishi mumkin. Belgilari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Servikste pufakchalar va oshqozon yarasi

- Vaginal oqindi
- Siydik chiqarish paytida og'riq
- isitma
- Og'iz atrofidagi sovuq yaralar
- Tashqi jinsiy a'zoldagi og'riqli qizil pufakchalar yoki sonlar

OIV / OITS

Bu immunitet tizimiga ta'sir ko'rsatishi bilan mashhur. Agar o'z vaqtida davolanmasa, o'limga olib kelishi mumkin.

OIVning dastlabki belgilariga quyidagilar kiradi:

- Isitma va titroq
- Tana og'rig'i
- Shishgan limfa tugunlari
- Tomoq o'grigi, angina
- Bosh og'rig'i
- Bulanti
- Takroriy charchoq
- Isitmalar
- Bosh og'rig'i
- Oshqozon muammolari

Inson immunitet tanqisligi virusi (OIV) sperma, qon, ona suti, qin va rektal suyuqliklarda bo'lishi mumkin. Qon bilan, emizish, tug'ish, jinsiy aloqa, ishlatilgan igna va shpritslardan foydalanish va qon quyish orqali yuqishi mumkin.

HPV (inson papillomavirusi)

Ushbu virusli infeksiya, shuningdek, bir kishidan boshqasiga samimiy aloqa orqali yuqishi mumkin. Eng ko'p uchraydigan alomatlar jinsiy a'zolar, og'iz yoki tomoqqa ta'sir qiladi. Ba'zi HPV infeksiyalari og'iz saratoni, bachadon bo'yni saratoni, vulva saratoni, jinsiy olatni saratoni, rektal saraton kabi quyidagi saraton turlariga olib kelishi mumkin.

HPV uchun ma'lum bir davolash usuli mavjud emas. Infeksiya o'z-o'zidan tozalanadi. Shu bilan birga, bemorlar uchun ma'lum profilaktik emlash mavjud

Sifilis

Bunga Treponema pallidum deb nomlangan bakteriya sabab bo'ladi. Vaziyat og'iz atrofidagi yoki jinsiy a'zolar atrofidagi chankr deb nomlanadigan mayda yaradan boshlanadi. Bu og'riqsiz, ammo juda yuqumli bo'lishi mumkin. Boshqa alomatlar orasida toshma, charchoq, isitma, bosh og'rig'i, og'riyotgan og'riqlar, vazn yo'qotish va sochlarning to'kilishi mavjud bo'lib, keyingi bosqichda davolanmagan holat ko'rish qobiliyatini yo'qotishi, eshitish qobiliyatini yo'qotishi, xotirani yo'qotishi, ruhiy kasallik, miyani yuqtirishga olib kelishi mumkin. yoki orqa miya, yurak muammolari yoki hatto o'lim.

Ammo, u erta tashxis qo'yilgan, uni antibiotiklar yordamida davolash mumkin.

Trichomoniasis

Bunga bir odamdan ikkinchisiga jinsiy aloqada o'tishi mumkin bo'lgan kichik protozoan organizm sabab bo'ladi. Aniqlangan alomatlar kam uchraydi, ammo quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Qin yoki jinsiy olatni bo'shatish
- Erkak yoki ayol jinsiy a'zolar atrofida yonish hissi
- Qichima
- Siydik chiqarish paytida yoki jinsiy aloqada og'riq yoki noqulaylik
- Tez-tez siyish
- Baliqqa o'xshash hid bilan qinidan ajralish

Davolash qilinmagan holat uretral infeksiyani, tos a'zolarining yallig'lanish kasalligini yoki bepushtlikni keltirib chiqarishi mumkin.

STDni oldini olish uchun qadamlar:

- Eng samarali usul - bu jinsiy yo'l bilan yuqadigan, faqat bitta jinsiy sherik bo'lish. Jinsiy yo'l bilan yuqadigan infeksiyani yuqtirish ehtimoli jinsiy sheriklar soniga qarab ortadi.
- Odamni HPV va gepatit B kabi viruslardan himoya qiladigan profilaktik emlashlar, saratonning ayrim turlarini keltirib chiqarishi mumkin. Gepatit B ga qarshi emlash tug'ilish paytida barcha bolalarga bir necha oy davomida 3 dozadan ketma-ketlikda beriladi.
- Xavfsiz jinsiy amaliyot ham jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklarning oldini olishning muhim chorasi hisoblanadi. Agar jinsiy aloqa paytida terida biron bir yosh yoki kesilgan bo'lsa, bu keyinchalik infeksiyaning sababi bo'lishi mumkin.
- Lateks prezervativlardan foydalanish ham juda tavsiya etiladi. OIV infeksiyasini yuqtirish xavfini oshiradigan ba'zi spermitsidlar mavjud.
- O'zingiz va sherikingiz uchun yuqumli kasalliklar bo'yicha muntazam ravishda jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklarni tekshirib turing.
- Spirtli ichimliklarni iste'mol qilish kamayadi.
- Maktablar va kollejlarda jinsiy aloqa to'g'risida xabardorlik va xavfsiz jinsiy aloqalar to'g'risida ta'lim.

Adabiyotlar

1. M.A Fozilbekova.X.S.Zaynutdinova.Akusherlik va ginekologiyada hamshiralik ishi.Toshkent-2007 y"O'qituvchi"
2. M.F.Ziyayeva."Ginekologiya" Toshkent-2007y "O'qituvchi"
3. YA.N.Allayopov."Onalikda hamshiralik parvarishi" Toshkent-2012"Voris nashriyot"
4. L.N.Yarashova."Ayollarda parvarish xususiyati" Toshkent-2014y "Ilm ziyo"

5. YA.N.Allayopov.”Onalikda hamshiralik parvarishi”Toshkent-2017 ”Voris nashriyot”
6. YA.N.Allayopov.”Akusherlik va ginekologiya” Toshkent-2017 ”O’zbekiston milliy ensiklopediyasi”Toshkent-2017y.

Internet saytlar ro’yhati.

- 1.Ziyonet.uz.
- 2.Med.uz.
- 3.Minzdrav. uz.
- 4.Tma.uz.
- 5.Tashmi.uz.